

A MAGYAR SZABADIDŐMOZGALOM

ÍRTA:
PÁSZTI ISTVÁN

A szabadidőmozgalom nálunk még nem ment át a köztudatba a maga hatalmas jelentőségében. Kevesen tudják, milyen beláthatatlan lehetőségek nyílnak meg a nemzet szempontjából azáltal, hogy a dolgozóknak a munkájuk elvégzése után kihasználatlanul maradó idejét megfelelő módon gyümölcsöztetjük. A munkásságnak öröme és haszna lehet belőle, a nemzet számára pedig erkölcsi tőkét gyűjtünk.

Nem magyar találmányról van szó. Inkább a diktatúrás berendezkedésű államokban született meg a szabadidőmozgalom és ezekben az államokban érték is el általa eddig a legnagyobb eredményeket. Magyarországon a kérdés bizonyos politikai élt kapott. *A munkásságnak a demokráciát valló tömegei szabadságjogaik megsértését látják a mozgalomban.* Harcolnak is ellene, de legtöbbször csak elvből és anélkül, hogy a kérdés jelentőségét fontolóra vennék akár a munkás, akár a nemzet szempontjából.

A mi szabadidőmozgalmunkat a sajátos magyar igényeknek megfelelően úgy kell megformálni, hogy annak keretében jól érezhesse magát a szabadságát szerető és féltő munkás is, és emellett a nagy nemzeti célok is megvalósulhassanak.

A magyar szabadidőmozgalomból nem szabad kialakulnia egy felnőttekre szabott leventefoglalkoztatásnak, amelyen mindenki köteles megjelenni... Olyan emelkedett és magyar szellemű intézményre van szükség, amelynek keretében boldogan és önként találja meg a szellemi kielégülést és a szórakozást a magyar munkás. *Az önkéntességen alapuló részvétel garancia* volna arra, hogy a mozgalom minden vonatkozásban elsőrangút nyújtson.

Az aggályoskodóknak meg kell magyarázni, hogy elmúlt az az idő, amikor a nemzet közömbösen nézhetné a munkásság egyéni szempontok szerint megválogatott szórakozásait vagy szenvedélyeit és azt, hogy ezeket a szórakozásokat és szenvedélyeinek kielégítését a magyar gondolkodástól egészen idegen környezetben találja meg. Elérkezett a nemzeti újjászületésnek az az időszak, amikor nemcsak fokozott termelésére van már szükség az anyagi, szellemi és erkölcsi javaknak, hanem a nemzet széles rétegeiben való arányos elosztására is. Az új felfogás szerint nem tesz eleget kötelességének sem önmagával, sem a társadalommal szemben az, aki napi nyolcórás munkája után csak a maga kis egyéni életét hajlandó élni. Kötelező parancs, amelyet mindenkinek teljesítenie kell, hogy az egyén vegyen részt a nemzet életében képessége és ideje szerint. Akinek tudása van, az tanítson, aki tanulni akar, annak módot kell nyújtani ahhoz, hogy tanulhasson.

Fontos azonban, hogy a nagy nemzeti célok ne váljanak olyan jogcímekké, amelyek alapján új lehetőségek nyílnak a kizsákmányolás számára. Komoly és mély tartalmat jelentenek ezek a célok, amelyeknek átélésében eddig nem tapasztalt élményekhez jusson el a dolgozó ember. Felsőbbrendű élet felé vezessék őt, az élet legfenségesebb örömeinek megismerésére.

Annyira nagy és annyira nemzeti érdekű ez a feladat, hogy sikeres megoldására társadalmi egyesület nem vállalkozhat. A mozgalom jövőjét a készülő munkás-

kamarai törvényben kellene biztosítani. Ez volna a legyszerencsebb megoldás.

Nem propaganda akar lenni ez az írás a munkásság felé. Csak magábaszállása egy magyar munkásnak, aki keserű szomorúsággal látja egy letűnő világ felelőtlen kapzsiságát, minden bűnét. Most, ahogy érkezett a jóvátétel ideje, nem is tudjuk, hol kezdjük el a munkát. Hite és bizalma fogyóban van már a munkásságnak. Annyi reményében kellett csalódnia, hogy most ennek az elvesztett hitnek visszaadására van elsősorban szükség. Hogy a nagy célkitűzések, a magyar gondolat befogadására alkalmassá tehessek a lelkeket, először a munkaidőt kell rendezni és gondoskodni kell arról, hogy embersegesen fizessék meg a munka bérét. Nem akarok itt szomorú képet festeni a szociális elesettség kálváriájáról, csak azt kívántam hangsúlyozni, hogy a lelkeket először alkalmassá kell tenni a művelésre. A szociális honvédelemmel párhuzamosan indulhat csak el a szellemi és erkölcsi honvédelem a dolgozók között. Nagy lendület, becsületes elszántság kell hozzá, minden áldozat és nehézség árán is meg kell valósítani ezt a honvédelmet, mert múlhatatlanul szükséges nemzeti érdek, hogy ennek a kis országnak minden polgára a szó igazi értelmében magyar legyen a lelke mélyén.

A munkás kevesebb esztendő tölthet az iskola padjai között, mint a középosztály gyermeke. Elsősorban ez az oka annak, hogy a magyar kultúra – amit a magyar történelem, földrajz és a magyar nép gyökeres megismerése jelent – nem válhatott vérvé. A tudományok mindent bevilágító reflektorfényének hiányában nem látja annyira a magyar földet, hogy annak minden rezdülését a magyar szempontok nézőszögéből tudná megfigyelni és megítélni. Ezeket a hiányokat készséggel pótolja a magyar munkás szabadidejében, de meg kell találnunk számára azokat a kereteket, amelyekben jól érzi magát.

Nem gondolhatunk arra, hogy mindjárt kezdetben tudós professzorok előadásait hirdessük meg. A munkásság mai szórakozásait, elfoglaltságát kell a nemzeti célok megfelelően átalakítani, irányítani. Ez a legtermészetesebb megoldási mód. Könyvtárakat kell szervezni, minél nagyobb számban, hogy a legkisebb falvak igényeit is kielégíthessük és olyan könyvekkel, amelyeket a magyar irodalom legmaradandóbb és legmagyarabb művei közül válogatunk össze. Olcsó és mindenki számára hozzáférhető színelőadásokat, hangversenyeket, magyar nótaestéket kell rendezni, hogy a munkásság a múlt és a jelen jellemzően magyar alkotásait és rajtuk keresztül a magyar génuszt megismerhesse. Arra kell törekedni, hogy egyre világosabban domborodjanak ki a magyar történelem nagy eseményei és tanításai, népünk hibái és erényei, hogy saját korunk részére leszűrhessek a tanulságokat.

Műkedvelőelőadások rendezését, ezeknek országos megszervezését, irányítását és támogatását is célravezető munkának tartom, különösen olyan helységekben, ahol nincs színház. A műkedvelőszereplők alaposan megismerik a kiválasztott műveket és kellemes este keretében adhatják át azokat a nagyközönségnek. Jól tudom, hogy az ilyen társulatok munkája csak alapos szervezethez,

képzett rendezőgárda felnevelése, országos irányítás és a művek gondos megválogatása mellett felelhet meg a nagy célnak és csak így nyújthat fillérékért kitűnő szórakozást, így munkálhatja a lelkeket.

Természetjáró munkáscsoportokat kell szervezni és megismertetni velük a magyar táj szépségét, a magyar népet, szokásait, dalait, hagyományait, hogy kifejlőd-hessék a sorsközösség összefogó érzése. Hogy a messzi magyar tájakat is megismerhessük és megszerethessük, szívünkbe zárhassuk a Felvidéket és Kárpátalját, módot kell találni arra, hogy hétvégi kirándulásokon filléres gyorsvonatok röpiítsék a munkást távoli magyar tájak felé.

A komolyabb tanulmányokra vágyó munkások részére a legkülönbözőbb irányú tanfolyamokat, nívós előadásokat kell szervezni és gondoskodni róla, hogy minél előbb kialakulhasson egy *vezető munkásréteg*, amely minden műveltségi, fellépési és modorbeli hiány-érzet nélkül felveheti az érintkezést a mai középosztály tagjaival. Ez a vezető munkásréteg megteremtheti azt a belső lelki kapcsolatot, amely elkerülhetetlenül szükséges egy nemzeti összefogáshoz és amely eddig sohasem tudott kialakulni.

Az alapos szakmai továbbképzést szintén a mozgalom keretében kell tető alá hozni. Még pedig ezt is úgy, hogy minél nagyobb tömegek, minél elcsöbban jussanak a továbbképzés lehetőségéhez és olyan alapos kiképzés formájában, hogy tényleg a világ legjobb képzett munkását neveljük fel magunknak ezen az úton. Hiszen kitűnő az anyag erre a célra.

A dolgozó tömegek sportja, erkölcsi és egészség-ügyi nevelése mind egy-egy hatalmas tényezője a magyar munkástípus kialakításának. Ezeket a kérdéseket szintén a szabadidőmozgalom keretében lehet a legszerencsésebben megoldani.

Mindezekben a kérdésekben egyelőre a legteljesebb rendezetlenség uralkodik. Hogy hivatalos és nemhivatalos tényezők egyaránt gondolkoznak a megoldás módjain, ez örvendetes, de meg kell állapítanunk, hogy nagyon sürget az idő, már a tizenkettedik órában kezdünk hozzá a cselekvéshez, a honfoglaláshoz a lelkekben is.

A munkás idejéből rendelkezésünkre áll az az idő, amelyre a hivatás teljesítésén túl nincs feltétlenül szüksége a pihenés és a család szempontjából sem. Hiba lenne egy totális intézkedéssel a munkás minden idejét igénybevenni. Nem is volna célravezető. Hiszen a család a nemzeti élet legszilárdabb alapja és egysége és ennek biztosítani kell a maga meghitt és meleg otthoni életét, hogy továbbfejlődhessen. Ügyelni kell arra is, hogy a család a mozgalomban is szerephez jusson. Olyan szórakozásokról, kirándulásokról kell gondolkodnunk, amelyekben családi körben, a család apraja-nagyja egyformán, örömmel vehet részt. A szórakoztatáson túl - azt hiszem - nagyjelentőségű kérdést oldanánk meg, ha védelembe vennénk a gyermeket, különösen a dolgozó szülők felügyelet nélkül maradt gyermekét, és úgy befolyásolnánk játékát, szórakozását, tanulását, hogy megfeleljenek a nemzeti és erkölcsi elgondolásoknak. A háztartást vezető édesanya is szívesen venné, ha rá is gondolnának és egy-egy kis szórakoztató műsoros előadás keretében meghallhatná, mit kíván tőle a magyar

nemzet. Számukra is rendezhetnénk előadásokat, amelyek a gyermeknevelés és a háztartás kérdései kerülnének szóba.

Ahogy a maga hatalmas jelentőségében kibontakozik előttem a kérdés, szinte elszédít, s a lelkesedés, amellyel üdvözlöm az új gondolatot, nem engedi, hogy higgadtan tárgyaljam a lehetőségeket. Örülök és várok, reménykedem. Ugyanakkor azonban sürgető kiáltással kérdelem, mikor kezdjük már el? Meddig várunk még? Félek, hogy mégsem sikerül, vagy hogy nem úgy sikerül majd, ahogy a magyar munkásság várja, hogy elsikkad a nagy gondolat, esetleg politikai törtétek járószalagja lesz és csak arra jó, hogy néhány embernek pozíciót teremtsen. Félek, hogy a magyar szabadidőmozgalmat nem a munkássággal, hanem a munkáságnak csinálják meg és ahelyett, hogy magyarrá tennék vele a munkást, céltalan gyűlöletet gerjesztenek benne újabb kiskirályok ellen, akik a nagy nemzeti célok helyett megint csak egy kiváltságos osztály érdekeit védik majd.

A magyar szabadidőmozgalom jegyében történt már egy-két kísérletezés. Az olaszországi és németországi munkás-tanulmányutakra gondolok. Ezek bizony elég „távoli” célok voltak. Én sokkal közelebbi pontok felkeresésében látom a mozgalom célját. Ma már boldogan mondhatjuk, hogy az ipari munkásság legnagyobb részének fizetésszabadsága van. Ami a mozgalom szempontjából is kitűnő alkalmat jelent. Üdülésre és pihenésre szánt idő ez és nem is szabad más célra felhasználni, mint arra, hogy egy időre kiszakítsuk a munkást megszokott életformájából és lehetőleg családjával együtt olcsó és kellemes nyaraláshoz juttassuk. Ne vigyük külföldre addig a magyar munkást, amíg eléggé meg nem ismerte és szerette a magyar tájat és a magyar népet. A munkásnyaraltatások rendezésénél erre is ügyelni kell a sok más szempont mellett. A nyaraltatás számos kiaknázatlan lehetőség tárháza lehet. Szolgálhatja az egymástól elszakadt falu és város kapcsolatának helyreállítását is. Hiszen ezt a kapcsolatot senki sem tudja úgy megteremteni, kiépíteni, mint azok a városi és falusi elemek, aki egyforma verejtékkel végzett munkájuk folytán a legkönnyebben értik és becsülik meg egymást.

Még nem alakult ki a keret, a szervezet, amely ilyen hatalmas munka elvégzésére vállalkozhatnék. De valószínűnek látszik, hogy a kamarai törvénnyel életre-hívandó magyar hivatás-szervezet köteleességszerűen vállalkozik majd rá. Nem is lehet más választása. Kebelén belül meg kell alakítani az egész országot behálózó szervezetet, hogy céltudatos, kitartó munkával a legtávolabbi vidékre is eljusson az igazi magyar kultúra, a szellemi gondoskodás és hogy a szociális ellátással egy időben erkölcsi és szellemi elesettségből is kiemeljük a magyar munkást.

Nem lehetetlen a feladat. A munkás lelkében ott ég a vágy a szép, jó és nemes iránt. Az a fontos, hogy erre a természetes vágyra építsünk, nem pedig egy erőszakos parancs hatalmára. Sikerül is majd, ha a mozgalom irányítói, munkások és munkaadók, tudósok, művészek, írók, pedagógusok, hivatalok és magánosok egyformán azt akarják, hogy ebben az országban egyedül a magyar gondolat győzzön.